
DECLARACIÓ UNIVERSAL DELS DRETS COL·LECTIUS DELS POBLES

BARCELONA 1990/1998

MANIFEST ELECTORAL DE L'ALIANÇA LLIURE EUROPEA

BARCELONA 2009

Barcelona, abril de 2011

Biblioteca de Catalunya. Dades CIP

Declaració universal dels drets col·lectius dels pobles, Barcelona 1990-1998. Manifest electoral de l'Aliança Lliure Europea, Barcelona 2009. – 2a ed. rev. i actualitzada. – (Textos polítics ; 1)

ISBN 9788461315604

I. CONSEU II. Aliança Lliure Europea. Manifest electoral de l'Aliança Lliure Europea

III. Fundació Josep Irla IV. Col·lecció: Textos polítics ; 1

1. Nacionalisme – Europa I. 2. Independència

323.17(4)

341.231

Primera edició: gener de 2007

Segona edició revisada i actualitzada: abril de 2011

Edició: Josep Vall

Text: Arnau Albert

Traducció de l'anglès al català del *Manifest Electoral de l'Aliança Lliure Europea*:
Ignasi Centelles

Dipòsit legal B-14.802-2011

ISBN 978-84-613-1560-4

**DECLARACIÓ
UNIVERSAL DELS
DRETS COL·LECTIUS
DELS POBLES**

BARCELONA 1990/1998

**MANIFEST
ELECTORAL
DE L'ALIANÇA
LLIURE EUROPEA**

BARCELONA 2009

TAULA DE CONTINGUTS

EL DRET A L'AUTODETERMINACIÓ	7
---	---

DECLARACIÓ UNIVERSAL

DELS DRETS COL·LECTIUS DELS POBLES

BARCELONA 1990/1998	21
Preàmbul.....	23
Preliminars.....	26
Títol I. Dels pobles i nacions.....	27
Títol II. Dels drets nacionals dels pobles.....	28
Títol III. Dels drets internacionals dels pobles.....	30
Títol IV. Dels drets dels membres dels pobles.....	32
Títol V. Disposicions transitòries	33
Títol VI. Clàusules finals	34

MANIFEST ELECTORAL

DE L'ALIANÇA LLIURE EUROPEA

BARCELONA 2009	37
Visió per una Europa dels pobles (No a una Europa populista).....	39
Introducció.....	39
1. Europa institucional.....	44
2. Diversitat i igualtat de drets lingüístics.....	48
3. Energia per a Europa.....	51
4. Europa al món.....	55
Nou propostes per UE2009	58
Altres reivindicacions de l'ALE.....	59

EL DRET A L'AUTODETERMINACIÓ

L'autodeterminació és la facultat essencial dels pobles a decidir lliurement el seu estatus polític, econòmic, social i cultural. Assentada sobre la idea de llibertat, l'autodeterminació ha esdevingut una de les principals normes de les relacions internacionals del món contemporani, fet que queda palès en la seva consideració de *ius cogens*; és a dir, norma de dret imperatiu que ha de ser obeïda sempre.

D'aquesta manera, podem definir el dret a l'autodeterminació com un principi de la política internacional pel qual un poble té dret a decidir lliurement l'estatus jurídicopolític del qual es vol dotar en virtut de la seva sobirania consubstancial.

El dret a l'autodeterminació és considerat per l'Organització de les Nacions Unides com un principi fonamental dels drets humans, tal com recull l'article primer del seu document fundacional, la *Carta de les Nacions Unides* (1945): «Fomentar relacions d'amistat entre les nacions basant-se en el respecte del principi de la igualtat de drets i el d'autodeterminació dels pobles, i prenent les mesures adequades per enfortir la pau internacional».

Els orígens: de l'Edat Moderna al món contemporani

El concepte del dret a l'autodeterminació neix a la segona meitat del segle XVIII en la maduresa de la Il·lustració, emmarcat en la crítica al sistema polític i econòmic de l'absolutisme. Precisament l'evolució del concepte d'autodeterminació és un factor clau per marcar el trencament entre l'edat moderna i la contemporània, en esdevenir una eina bàsica per justificar el desman-

tellament dels vells imperis europeus i l'aparició de nous estats des de final del segle XVIII.

La *Declaració d'Independència dels Estats Units d'Amèrica* de 1776 és el primer document polític en què l'autodeterminació apareix de forma implícita com a element per justificar la decisió d'unes colònies d'acabar la seva subordinació a la metròpoli, en aquest cas el Regne Unit. Amb la Revolució Americana, per primera vegada un territori assoleix la seva emancipació emparant-se en la necessitat de decidir sobre la seva forma d'organització econòmica, social i política, que dona lloc a un precedent clau per a posteriors processos d'alliberament nacional. Un dels textos que més va influir en la redacció de la declaració va ser el *Common Sense* (1776), un assaig del publicista i polític nord-americà Thomas Paine (1737-1809) on s'advoca per la constitució d'un estat propi mitjançant criteris avalats per l'experiència dels seus ciutadans, cercant així arguments fonamentats en la raó i defugint dels sostinguts en elements històrics i/o religiosos.

Amb la Revolució Francesa (1789-1799), l'autodeterminació pren un nou impuls, sobretot a partir del debat en el si de l'Assemblea Nacional sobre com s'havia d'estendre la revolució a nivell internacional. Precisament, una de les principals aportacions d'aquest debat és el concepte de sobirania nacional, atribuït a Emmanuel Joseph Sieyès (1748-1836), segons el qual la legitimitat del poder polític rau en la nació —el conjunt dels ciutadans i ciutadanes— representada a través d'un parlament. D'aquesta manera, es comencen a laminar els fonaments de les monarquies absolutes, sostingudes a partir d'un teòric origen diví del monarca que li atorga un poder il·limitat en l'exercici de les seves funcions.

Entre altres revolucionaris francesos també cal destacar la figura de Lazare Nicolas Carnot (1753-1823), qui defensa la voluntat lliurement expressada per la majoria d'habitants d'un poble com a via per incentivar l'expansió del procés revolucionari a altres territoris. D'aquesta manera, en el tombant dels segles XVIII i XIX apareixen dos importants principis, la sobirania nacional i el respecte a la voluntat popular, com a complements imprescindibles al concepte d'autodeterminació recentment formulat.

Ressorgiments nacionals

L'herència liberal aportada per la Revolució Francesa protagonitza, conjuntament amb el procés d'industrialització, un seguit de transformacions a nivell econòmic, social i polític que sacsegen l'Europa del segle XIX. En aquesta conjuntura sorgeix el Romanticisme, un moviment estès per tot el continent amb característiques molt diverses i a vegades contradictòries, però que tenen el nexu comú del foment de la llibertat de l'esperit, dels valors culturals i sobretot l'enaltiment del sentiment nacional. D'aquesta manera, el Romanticisme és un dels principals inductors del desvetllament de la consciència nacional de pobles minoritzats a l'Europa del segle XIX.

En consonància amb el context europeu, els Països Catalans desenvolupen un moviment cultural propi, la Renaixença, caracteritzada per la voluntat per part de l'elit intel·lectual de recuperar els signes d'una identitat nacional que les classes populars no han abandonat mai. Amb una important tasca de revalorització de l'ús del català com a llengua literària, de recuperació de la memòria històrica del país i de difusió de la cultura catalana, la Renaixença juga un paper destacat en el naixement del catalanisme, el valencianisme i el mallorquinisme polític.

Aquesta etapa de desvetllament nacional es tradueix al llarg de la primera meitat del segle XIX en diferents onades revolucionàries que culminen amb el primer gran procés d'independència de les colònies espanyoles i portugueses a Amèrica i dels territoris dels antics imperis europeus (Grècia el 1821, Sèrbia i Montenegro, i Bèlgica el 1830, moviments independentistes fracassats a Polònia el 1830 i la proclamació d'independència d'Hongria el 1848, liquidada pels imperialistes austríacs un any més tard).

Durant la segona meitat del segle XIX, el despertar nacional pren una nova expressió amb els processos de reunificació alemany i italià. En aquest context apareix un dels principals teòrics de l'autodeterminació, Pasquale Stanislao Mancini (1817–1888), autor de *Della nazionalità come fondamento del diritto delle genti* (1851), obra que esdevé la doctrina jurídicopolítica del Risorgimento italià i que contribueix a difondre el concepte pels centres liberals i revolucionaris del continent.

A Catalunya apareixen les primeres aportacions en aquesta línia des del catalanisme. Josep Narcís Roca i Farreras (1830–1891), Valentí Almirall (1841–1904) i més tard Antoni Rovira i Virgili (1882–1949) són els principals teòrics del catalanisme d'esquerres i el qüestionament de l'encaix de Catalunya en el si de l'Estat espanyol. Roca i Farreras és el primer a parlar de nacionalisme català i de Països Catalans, lligant de forma indissociable la justícia social i l'alliberament nacional, mentre que Almirall es mostra com un ferm defensor d'unes relacions d'igual a igual entre Catalunya i Espanya en el marc d'una república federal. L'obra de Rovira i Virgili, a cavall dels segles XIX i XX, aprofundeix la dels seus predecessors i dona lloc al catalanisme polític modern, que manté la unitat entre el progrés social i el desenvolupament nacional i, sobretot, defensa la democràcia com a única via vàlida per avançar cap a la llibertat nacional.

La Revolució Russa i la doctrina Wilson

En el tombant del segle XIX al XX el dret a l'autodeterminació comença a formar part dels debats del moviment socialista, principalment als imperis austrohongarès i rus. El Partit Obrer Socialdemòcrata Rus, en el programa aprovat pel Congrés de 1903, reivindica el dret a l'autodeterminació de totes les nacions que componen l'Estat rus, i la declaració del Congrés bolxevic de 1913 precisa que aquest dret no es refereix solament a l'autonomia sinó que es concreta en el dret a la separació i a la constitució en estats independents. Precisament, aquesta tesi és rebutjada rotundament per la fracció menxevic, i a nivell internacional pel sector de Rosa Luxemburg (1871–1919). En aquesta discussió, Vladimir Il'jic Ul'janov Lenin (1870–1924) dona suport teòric a les posicions oficials bolxevics a través de la sèrie d'articles *El dret d'autodeterminació de les nacions* (1914).

Tot aquest debat conclou una setmana després de la presa del poder per part dels bolxevics. El 1917 el Consell de Comissaris del Poble estableix en la *Declaració dels drets dels pobles de Rússia* el dret a la lliure determinació, sense excloure la separació i la constitució en estats independents dels diferents territoris que fins al moment actuaven sota la coordinació del Partit

Comunista de la Unió Soviètica i que a partir del 1922 configuraran la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques.

Paral·lelament, la lluita entre els vells imperis absolutistes i les principals potències colonials en la Primera Guerra Mundial (1914-1918) ajuda els EUA a promoure el dret a l'autodeterminació lligat al plebiscit com a via per garantir la llibertat d'un poble. Així, el president dels EUA, Woodrow Wilson (1856-1924), fixa l'assumpció del dret a l'autodeterminació com una de les premisses per participar en la Primera Guerra Mundial al costat de França i el Regne Unit, condicions conegudes com «Els catorze punts de Wilson».

D'aquesta manera es posen les bases del procés de descolonització. Malgrat això, cal destacar que l'accés a la independència no té capacitat per trencar el lligam econòmic de les excolònies amb les seves antigues metròpolis, a causa que la llarga dependència colonial ha impedit desenvolupar una estructura econòmica autònoma.

Tot i això, la conseqüència més rellevant rau en el fet que l'autodeterminació passa a ser una norma internacional plebiscitària, amb la voluntat d'assegurar una solució pacífica als conflictes. Aquesta voluntat es veu reforçada amb la creació de la Societat de Nacions, el 1920, organització supraestatal amb la voluntat de fomentar les relacions internacionals, tot i que la seva capacitat d'incidència queda migrada quan els EUA decideixen no entrar-hi en no ratificar el Tractat de Versalles, de 1919. Malgrat això, l'acceptació de l'autodeterminació per part de la Societat de Nacions representa la institucionalització d'aquest concepte per primer cop a nivell internacional, i estableix un precepte legislatiu a reivindicar per nacions i pobles minoritzats.

Així, l'anomenada doctrina Wilson cristal·litza amb la creació d'una dotzena de nous estats al centre i l'est d'Europa sorgits del desmembrament dels imperis austrohongarès, otomà i rus: Finlàndia, Letònia, Lituània, Estònia, Txecoslovàquia, Iugoslàvia, Àustria, Hongria, Polònia i Turquia. L'aparició de tot aquest estol de nous estats incentiva nous moviments d'alliberament nacional, en què destaca Irlanda, que es proclama independent el 1919 i és

reconeguda pel Regne Unit el 1921 a través del *dominion status*, que dóna lloc a l'Estat Lliure Irlandès.

En el cas català, a l'inici del segle xx es produeixen les primeres proclames independentistes, com la del Sindicat Agrícola de Trullars, al Rosselló (1902), i la del periòdic *Fora grillons!*, de la comunitat catalana de Santiago de Cuba (1906). Després d'aquestes primeres manifestacions, i ja en el marc de la Mancomunitat de Catalunya (1914) —primera institució d'autogovern d'ençà del Decret de Nova Planta—, cal destacar el naixement de les primeres organitzacions pròpiament independentistes (separatistes en el llenguatge de l'època), com la Federació Democràtica Nacionalista (1919) i Estat Català (1922), liderades per Francesc Macià (1859–1933), i entremig la valenciana Joventut Nacionalista Obrera (1921), que sota doctrina leninista propugna la creació d'un Estat Valencià de la classe obrera, que és un primer reflex de la influència de la Revolució Russa en les esquerres dels Països Catalans.

La dictadura de Miguel Primo de Rivera, que dissol la Mancomunitat de Catalunya el 1925, aguditzava la crisi de l'estat liberal espanyol alhora que cohesiona l'oposició democràtica entorn d'un programa republicà, de reformes socials i de respecte a la identitat nacional. És en aquest marc que el 1931 es funda Esquerra Republicana de Catalunya, com a confluència i síntesi d'una bona part de l'ampli espectre del catalanisme d'esquerres (republicà, federal, obrerista, socialista, independentista...). Esquerra adopta com un dels seus principis bàsics el dret a l'autodeterminació del poble català i protagonitza els únics actes de sobirania nacional d'ençà de 1714: la proclamació de la República Catalana el 14 d'abril de 1931 i la proclamació de l'Estat Català el 6 d'octubre de 1934.

El procés de descolonització del Tercer Món

El drama global que significa la Segona Guerra Mundial (1939-1945) incitava el 1945 la transformació de la Societat de Nacions en un projecte més ambiciós: l'Organització de les Nacions Unides, organització intergovernativa

mental de caràcter mundial que té per finalitat mantenir la pau; promoure la cooperació econòmica, cultural, social i humanitària; garantir la seguretat dels estats basant-se en els principis d'igualtat i autodeterminació, i vetllar pel respecte dels drets humans.

El dret a l'autodeterminació no esdevé una mera declaració de principis com succeí amb la Societat de Nacions, ja que l'aplicació del principi d'autodeterminació té lloc amb l'intens procés de descolonització de la postguerra. En aquest sentit, l'ONU reconeix el dret a l'autodeterminació des dels seus inicis a través del document fundacional, *la Carta de les Nacions Unides* (1945). Al marge d'aquest fet, cal remarcar la inclusió del principi de l'autodeterminació en la *Declaració Universal dels Drets Humans* (1948), que va tenir lloc a l'Assemblea General de l'ONU de 1951. Des d'aquests moments, l'ONU planteja la necessitat de posar fi al colonialisme en totes les seves formes i manifestacions i garanteix a tots els pobles el dret a l'autodeterminació com a salvaguarda inalienable per la completa llibertat, per l'exercici de la seva sobirania i per la integritat del seu territori nacional.

El 1966 l'ONU dona un nou pas endavant en l'aplicació del dret a l'autodeterminació, en aprovar el *Pacte Internacional dels Drets Civils i Polítics* i el *Pacte Internacional dels Drets Econòmics Socials i Culturals*, on es remarca en l'article primer d'ambdós textos que «tots els pobles tenen dret a l'autodeterminació» i es crea un protocol facultatiu en què es defineix el principi d'autodeterminació sota un context de societat democràtica. Conjuntament amb la *Declaració Universal dels Drets Humans* els tres textos configuren la *Carta Internacional dels Drets Humans*.

Malgrat la tasca desenvolupada per l'ONU, paral·lelament a la desaparició progressiva del colonialisme tradicional apareix un nou sistema de submissió dels països en vies de desenvolupament. Aquesta nova forma d'imperialisme es fonamenta en una teòrica independència dels estats dominats quan realment estan controlats a través de la subordinació econòmica i el suport a règims polítics —moltes vegades dictatorials— afins als interessos de les principals potències mundials.

D'aquesta manera, el 1976 se celebra a Alger una trobada de representants de la societat civil de diferents pobles i nacions sense estat per denunciar i intentar pal·liar aquesta nova realitat. En el marc d'aquesta reunió, es redacta la *Declaració Universal dels Drets dels Pobles*, la qual assenta les bases per a la defensa del dret a la llibertat de tots els pobles del món.

La caiguda del mur de Berlín:

l'inici d'una nova onada autodeterminista

A final del segle xx, l'exercici del dret a l'autodeterminació comença a abandonar el marc de la descolonització de forma exclusiva, coincidint amb una important etapa de processos autodeterministes, fruit de l'enfonsament del bloc soviètic. La caiguda del mur de Berlín, el 1989, comporta la posterior reunificació d'Alemanya, i l'enfonsament de l'URSS significa en un primer moment, el 1990, la recuperació de la independència de les repúbliques bàltiques (Estònia, Letònia i Lituània) i la creació de dotze nous estats més el 1991 (Armènia, Azerbaidjan, Bielorússia, Geòrgia, Kazakhstan, Kirguizistan, Moldàvia, Rússia, Tadjikistan, Turkmenistan, Ucraïna i Uzbekistan). El 1993 Txecoslovàquia se segrega pacíficament en dos estats: Txèquia i Eslovàquia.

En contraposició a tots aquests processos, el desmantellament de Iugoslàvia deriva en un conflicte, el dels Balcans, provocat per la negació del dret a l'autodeterminació per part de la majoria sèrbia, que controla l'Estat, a la resta de nacions que l'integren, com Bòsnia-Herzegovina, Croàcia, Eslovènia i Macedònia, les quals assoleixen finalment la seva independència de manera més o menys incruenta entre el 1992 i el 1993.

Fora d'Europa cal destacar el procés d'autodeterminació iniciat al Quebec. Aquesta nació francòfona amb estatus de província canadenc ha celebrat ja dos referèndums d'autodeterminació, els quals finalitzen amb la victòria dels partidaris de mantenir-se dins l'Estat canadenc, tot i que els postulats sobiranistes cada cop tenen més suport (40,44% el 1980 i 49,42% el 1995).

Altres referèndums que han tingut lloc en el tombant del segle xx són el de Nevis, al Carib (1998) i el de Timor Oriental (1999), territoris que s'han independitzat a través de l'exercici del dret a l'autodeterminació de la Federació de Saint Christopher i Nevis i d'Indonèsia, respectivament.

Fruit d'aquest context, el 2000 té lloc, a Ginebra, la Primera Conferència Internacional sobre el Dret a l'Autodeterminació, organitzada per l'ONU, en el marc de la qual representants de pobles i nacions minoritzats, experts, membres de l'ONU i representants d'ONG debaten entorn del paper de l'ONU en els processos d'autodeterminació i el paper d'aquest dret com a garant de la justícia, la llibertat i la democràcia.

D'aquesta manera, al llarg de la primera dècada del segle XXI, prossegueix l'onada autodeterminista. El primer exemple el trobem amb la conclusió del nou mapa dels Balcans amb les independències de Montenegro (2006) i Kosovo (2008) respecte a Sèrbia. El cas de Montenegro és especialment rellevant, ja que per primera vegada la Unió Europea s'implica en un procés d'autodeterminació dins el vell continent i fixa a través d'un protocol les condicions per validar l'accés a la independència a través d'un referèndum: una participació superior al 50% del cens i un percentatge favorable a l'emancipació superior al 55% dels vots emesos. D'aquesta manera, ens trobem davant un precedent històric que pot obrir el camí a molts pobles i nacions sense estat a iniciar un procés d'independència amb l'aval de la UE. En canvi, Kosovo va optar per una declaració unilateral d'independència del seu Parlament.

Seguint amb l'exemple europeu, cal destacar el nou estatut de Grenlàndia aprovat el 2008, el qual contempla el dret d'independitzar-se de Dinamarca si la seva població així ho decideix. De la mateixa manera, cal fer esment del referèndum d'autodeterminació de Nova Caledònia, arxipèlag de l'oceà Pacífic sota administració francesa, previst pel 2014.

D'altra banda, el gener de 2011 el Sud Sudan es va convertir en el 54è estat africà, en independitzar-se del Sudan a través d'un referèndum d'au-

totodeterminació. El cas sud-sudanès és molt rellevant, ja que amb la seva independència es posa fi al principi d'inalterabilitat de les fronteres heretades del colonialisme acordat per l'Organització per a la Unitat Africana el 1964.

Per la seva part, a Catalunya, la nova onada autodeterminista de final del segle xx i inici del XXI dona un nou impuls a l'esquerra independentista. El 1989 el Parlament de Catalunya aprova en una comissió parlamentària una resolució, a proposta d'Esquerra, que afirma que Catalunya no renuncia al dret a l'autodeterminació. I el 1998 el mateix Parlament ratifica per primera vegada en un plenari el dret a l'autodeterminació de Catalunya. Al mateix temps, Esquerra aprova en el seu 19è Congrés Nacional, celebrat a Barcelona el 1993, la *Declaració Ideològica* vigent, en què fixa com a objectiu irrenunciable la independència nacional dels Països Catalans.

El juliol de 2010, per primera vegada el Parlament de Catalunya vota una resolució en la qual s'insta a la institució a iniciar un procés democràtic perquè Catalunya assoleixi la seva independència com estat de dret, democràtic i social integrat a la Unió Europea. Aquesta proposta no prospera en comptar només amb el suport dels 21 diputats d'Esquerra.

L'ALE i la CONSEU: les bases per a la construcció de l'Europa dels pobles

Les forces polítiques independentistes sovint es troben mancades de referents internacionals, ja que les principals organitzacions polítiques d'aquest àmbit (Internacional Socialista, Internacional Liberal, Internacional Demòcrata de Centre...) estan formades de manera pràcticament exclusiva per partits d'àmbit estatal, refractaris al dret a l'autodeterminació. Davant aquest buit, apareix al darrer quart del segle xx una primera iniciativa, en l'àmbit europeu, per articular les organitzacions independentistes i d'esquerres que defensen el dret a l'autodeterminació dels pobles.

El 1974 se signa a Brest un document que advoca per la lluita conjunta dels pobles i nacions sense estat d'Europa per defensar el dret a l'auto-

determinació en el que representa el primer intent de coordinar les lluites d'alliberament nacional. L'anomenada *Carta de Brest* és impulsada per la Union Démocratique Bretonne i aconsegueix aglutinar al seu voltant diverses organitzacions de l'esquerra independentista de tradició marxista: Irish Republican Movement —que agrupa el Sinn Féin i l'Official IRA—, Union do Povo Galego, Eusko Herriko Alderdi Sozialista, Cymru Goch, Esquerra Catalana dels Treballadors, Partit Socialista d'Alliberament Nacional – provisional i Luta Occitana.

El juny de 1979, amb motiu de la convocatòria de les primeres eleccions per sufragi universal directe al Parlament Europeu, diversos partits de nacions sense estat redacten la *Carta de Cooperació per a la Construcció de l'Europa de les Nacions*, coneguda com a Carta de Brussel·les. Aquesta carta és el precedent de la *Declaració de Bastia* de l'agost de 1979, document que reafirma la necessitat de crear una opció política comuna de les organitzacions dels pobles minoritzats de la Comunitat Econòmica Europea (CEE) per tal de coordinar-se.

L'entrada al Parlament Europeu de representants de les organitzacions signants de la *Declaració de Bastia* permet crear una estructura estable a Brussel·les que desemboca en el naixement de l'Aliança Lliure Europea (ALE) [European Free Alliance (EFA)], el 1981, impulsada per la Volksunie, Elsass-Lothringischer Volksbund, Partei der Deutschsprachigen Belgier, Unione di Populu Corsu, Strollad ar Vro, Fryske Nasjonale Partij i, a títol d'observador, Convergència Democràtica de Catalunya, que no n'arriba a ser mai membre de ple dret, en optar el 1987 per vincular-se al Grup Liberal del Parlament Europeu.

L'ALE es defineix com una organització internacional de partits que advoquen per una Europa de pobles lliures i solidaris fonamentada en el principi de subsidiarietat. L'ALE pren com a principals objectius la defensa dels drets humans i dels pobles, la construcció d'una societat justa i solidària, amb polítiques que promoguin el progrés, la cohesió social i la igualtat d'oportunitats, la defensa de la democràcia —rebutjant qualsevol tipus de violència—,

la defensa i salvaguarda de la diversitat cultural i lingüística d'Europa i del medi ambient, i el desenvolupament sostenible.

Esquerra ingressa a l'ALE el 1987, en el context de les primeres eleccions al Parlament Europeu celebrades a l'Estat espanyol, que havia entrat a formar part de la CEE un any abans.

Paral·lelament, el 1986 se celebra a Barcelona la primera cimera de la Conferència de Nacions sense Estat d'Europa Occidental (CONSEO), un fòrum de debat de partits independentistes i organitzacions cíviques i culturals de l'Europa occidental impulsat pel Centre Internacional Escarré per a les Minories Ètniques i Nacionals (CIEMEN), amb l'objectiu comú de defensar una Europa respectuosa amb la seva diversitat nacional, lingüística i cultural i, consegüentment, amb els drets col·lectius que en constitueixen la base. Amb la caiguda del mur de Berlín i l'enfonsament del bloc soviètic, la CONSEO amplia el seu marc territorial, i hi inclou també els pobles i nacions minoritzades de l'Europa oriental. Per aquest motiu, el 1990 la CONSEO passa a anomenar-se Conferència de Nacions sense Estat d'Europa (CONSEU).

Tant l'ALE com la CONSEU observen que el principal escull en l'exercici del dret a l'autodeterminació rau en el fet que l' statu quo de la política internacional sols el considera aplicable en aquells països amb consideració oficial de colònia o en aquells altres en què la gran separació geogràfica de la metròpoli evidencia la seva condició colonial. Així, doncs, moltes nacions sense estat veuen entorpidida la possibilitat d'acollir-se al dret a l'autodeterminació com a conseqüència de la dificultat de trobar una convenció que aclareixi a quin col·lectiu concret és aplicable. A aquest fet, cal afegir-hi les dificultats de les institucions internacionals de participar en els conflictes endògens d'un estat com a conseqüència del principi de no-intervenció en els afers interns, mantingut paradoxalment en nom del dret a l'autodeterminació.

Per tal de pal·liar aquesta mancança sobre la concreció del concepte de poble, la CONSEU aprova en la seva segona cimera, celebrada el 1990 a

Barcelona, la **Declaració Universal dels Drets Col·lectius dels Pobles**, que actualitza a la tercera cimera, celebrada el 1998 també a Barcelona. Aquesta declaració es crea com a pauta per a la construcció i vertebració de sistemes democràtics, i amb la voluntat que esdevingui un complement de la *Declaració Universal dels Drets Humans* redactada per l'ONU, la qual se centra bàsicament en la definició dels drets de l'individu.

Gràcies al CIEMEN l'autodeterminació dels pobles esdevé per primer cop un dels eixos de treball del Fòrum Social Mundial en l'edició celebrada el 2009 a Belém, a través de la realització l'Espai pels Drets Col·lectius dels Pobles. Fruit d'aquesta iniciativa, el 2010 el mateix CIEMEN organitza a Girona amb la col·laboració de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament el Fòrum Mundial pels Drets Col·lectius dels Pobles, una trobada de representants de moviments cívics, partits polítics, governs autònoms i membres del món intel·lectual de nacions sense estat d'arreu del món auspiciada pel Fòrum Social Mundial amb l'objectiu de debatre sobre els drets col·lectius dels pobles.

El 2004 a Barcelona, l'ALE es constitueix oficialment com a partit polític europeu, desgranant el seu projecte en el Manifest per a les eleccions europees d'aquell any, on aposta per un nou model de construcció europea basat en la representativitat democràtica de tots els pobles i nacions que la configuren com a via per estendre l'estat del benestar i la sostenibilitat. Una idea d'Europa que l'ALE actualitza el 2009, amb motiu de la renovació del Parlament Europeu, amb el seu **Manifest Electoral** titulat *Visió per una Europa dels pobles (No a una Europa populista)*.

Més informació

www.e-f-a.org

www.ciemen.org

**DECLARACIÓ
UNIVERSAL DELS
DRETS COL·LECTIUS
DELS POBLES**

BARCELONA 1990/1998

PREÀMBUL

Considerant els progressos aconseguits, particularment des de fa dos-cents anys, a partir de la *Declaració dels Drets de l'Home i del Ciutadà*, en la presa de consciència sobre la igualtat de totes les persones humanes;

Considerant que una de les grans aportacions a la comprensió d'aquesta igualtat ha estat el reconeixement de la diferència dels éssers humans per raó de la llengua, cultura, pertinença a un poble concret, etc. com ho va proclamar la *Declaració Universal dels Drets Humans*, proclamada per l'ONU el 1948;

Considerant que els drets individuals a la igualtat i a la diferència només poden trobar el seu ple acompliment dins el marc dels pobles concrets amb relació a un dels quals cada persona s'identifica;

Considerant que cada poble és el subjecte exclusiu dels seus propis drets col·lectius i inalienables a la igualtat i a la diferència;

Considerant que la *Carta de l'ONU* ha afirmat i reconegut, en el seu article 1.2, la necessitat de «desenvolupar entre les nacions relacions amistoses fundades en el principi de la igualtat dels drets dels pobles i dels seus respectius drets a disposar d'ells mateixos»;

que altres textos de l'ONU, com els diversos Pactes Internacionals relatius als drets polítics, socials, econòmics, culturals, etc. precisen més l'abast dels drets col·lectius;

que documents en curs de discussió al si de la mateixa ONU, com la *Declaració sobre els Drets dels Pobles Indígenes*, ens porten a interpretar, per copsar-ne el seu ple sentit, tots els drets individuals a la llum dels drets col·lectius;

Considerant que, en aplicació d'aquests principis, nombrosos pobles poden no tan sols exercir el seu dret a l'autodeterminació i prendre en les seves mans la sobirania i la independència que els correspon, sinó també poden aprofundir la seva cohesió interna i la seva solidaritat amb els altres pobles;

Constatant, amb tot, que els drets col·lectius afirmats així no han pogut ser encara reconeguts i portats a la pràctica en el conjunt dels pobles, i que perduren sobre el planeta conflictes i afrontaments derivats de la negació i de la limitació en l'exercici d'aquests drets;

Constatant que les esmentades situacions tenen efectes jurídics i polítics en l'organització de la societat humana que institucionalitzen, en el dret internacional, desigualtats i discriminacions entre els pobles, i que aquesta organització es troba, essencialment, a la mercè dels poders estatals constituïts i dels organismes que ells creen i controlen;

Considerant que els estats constituïts monopolitzen les relacions entre els pobles, tot atorgant-se el poder de fixar-los els nivells de participació en la vida internacional, malgrat que els pobles siguin els únics subjectes i font de drets en totes les dimensions col·lectives;

Considerant que per assegurar i mantenir la seva dominació sobre àrees geogràfiques determinades i conservar el seu monopoli de decisió en les relacions internacionals, els poders estatals constituïts imposen models institucionals que confonen la ciutadania i la nacionalitat, i es permeten, d'aquesta manera, sigui de vetar la mateixa existència de pobles, sigui de sotmetre'ls, mitjançant diversos estatuts jurídics (que porten noms com autonomia, regionalització, descentralització i altres), a limitacions de sobirania o a situacions de dependència;

Constatant que, aquests últims anys, la societat civil ha elaborat diverses propostes per promoure el reconeixement dels drets dels pobles, en particular d'ençà de la proclamació de la *Declaració dels Drets dels Pobles*, publicada a Alger el 1976,

Constatant, tanmateix, que les diverses iniciatives fetes en aquesta direcció acostumen a admetre, encara, restriccions als drets col·lectius dels pobles en condicionar-los al manteniment de les estructures estatals vigents, en especial per mitjà de la noció de minoria;

Considerant que per iniciar una nova etapa en la construcció de la convivència i de l'entesa entre els pobles i per contribuir, d'aquesta manera, a bastir una pau justa i universal, i en conseqüència duradora i per a tothom, és indispensable definir, intrínsecament i completament, els drets col·lectius dels pobles i marcar pautes per exercir-los, més enllà de les seves situacions actuals polítiques i jurídiques,

L'Assemblea General de la Conferència de les Nacions sense Estat d'Europa (CONSEU) proposa a tota la humanitat, amb la col·laboració dels seus organismes internacionals competents, que adopti i garanteixi la realització de la següent *Declaració Universal dels Drets Col·lectius dels Pobles*.

PRELIMINARS

L'absència d'una definició universalment admesa del concepte de poble posa en evidència que no es tracta d'un concepte estàtic sinó dinàmic. La història mostra que certes comunitats humanes, reconegudes com a pobles, han aparegut i desaparegut, o han ressorgit després en l'escena internacional amb altres noms. No obstant això, les evolucions o regressions de les comunitats humanes o dels pobles no poden, de cap manera, basar els graus d'acceptació, de negació o limitació del respecte a causa dels drets col·lectius i individuals de les persones que els componen. Els drets dels pobles mantenen sempre, objectivament, la mateixa i pròpia identitat. Correspon a les comunitats humanes d'erigir-se, en el curs de la història, en pobles i, per tant, d'esdevenir subjectes dels drets col·lectius. Dins aquestes coordenades, la present Declaració té la finalitat de definir els drets col·lectius dels pobles i, mitjançant el seu articulat, de precisar el mateix concepte de poble.

TÍTOL I. DELS POBLES I NACIONS

Article 1

Qualsevol col·lectivitat humana que tingui referències comunes a una cultura i a una tradició històrica pròpia, desenvolupades en un territori geogràficament detectable o en altres àmbits, constitueix un poble.

Article 2

Qualsevol poble té el dret d'identificar-se com a tal. Cap més instància no el pot substituir per a definir-lo.

Article 3

Qualsevol poble té el dret d'afirmar-se com a nació. L'existència d'una nació es manifesta a través de la voluntat col·lectiva dels seus membres a autoorganitzar-se políticament i institucionalment.

Article 4

Qualsevol poble gaudeix, d'una manera imprescriptible i inalienable, dels drets col·lectius i de les prerrogatives enunciades en la present Declaració.

TÍTOL II. DELS DRETS NACIONALS DELS POBLES

Article 5

Qualsevol poble té el dret a existir lliurement, sigui quina sigui la seva dimensió demogràfica.

Article 6

Qualsevol poble té el dret permanent a autodeterminar-se d'una manera independent i sobirana.

Article 7

Qualsevol poble té el dret a autogovernar-se en conformitat amb les opcions democràtiques preses pels seus membres.

Article 8

1. Qualsevol poble té el dret al lliure exercici de la seva sobirania en la integritat del propi territori.
2. Qualsevol poble que hagi estat expulsat del seu territori té el dret de retornar-hi, d'establir-s'hi i d'exercir-hi la seva sobirania, tot respectant els drets de les persones eventualment presents en aquest mateix territori que pertanyen a altres pobles.
3. Qualsevol poble que sigui objecte d'una divisió a conseqüència d'una partició territorial interestatal o intraestatal, té el dret a recuperar la seva unitat territorial, política i institucional.

4. Qualsevol poble itinerant que ha desenvolupat històricament la seva consciència nacional d'acord amb aquesta forma d'existència té el dret de gaudir de les garanties per a la seva lliure circulació.

Article 9

1. Qualsevol poble té el dret a expressar i desenvolupar la seva cultura, la seva llengua i les seves normes d'organització. Per fer-ho, té el dret de dotar-se de les pròpies estructures polítiques, jurídiques, educatives, de comunicació i d'administració públiques, i d'altres que li convinguin, en el marc de la seva sobirania.
2. Qualsevol poble que es trobi en les condicions assenyalades en l'article 8.2, o sigui víctima d'altres decisions que el divideixin arbitràriament, té el dret a restablir la seva unitat lingüística, cultural i les restants prerrogatives que li són pròpies i el distingeixen.

Article 10

Qualsevol poble té el dret a disposar dels recursos naturals del propi territori i, si es dona el cas, de les aigües territorials que s'hi inclouen, i de valoritzar-los per al desenvolupament, progrés i benestar dels seus membres, tot respectant les disposicions dels articles 16, 17 i 18 de la present Declaració, referits a les exigències ecològiques i solidàries.

TÍTOL III. DELS DRETS INTERNACIONALS DELS POBLES

Article 11

Tots els pobles són i romanen lliures i iguals en dret, sigui quina sigui la naturalesa de les relacions internacionals que triïn.

Article 12

Qualsevol poble té el dret a ser plenament reconegut com a tal en el concert de les nacions i a participar, en paritat de veu i de vot, en les tasques i decisions de tots els organismes internacionals representatius de les diferents voluntats sobiranes.

Article 13

Qualsevol poble té el dret a establir lliurement, amb cada un dels altres pobles, les relacions que convinguin a totes dues parts i en la forma que, conjuntament, hagin escollit.

Article 14

Qualsevol poble té el dret a unir-se a altres pobles, amb formes confederatives o semblants, tot mantenint el dret de trencar lliurement i unilateralment els acords, sense perjudici dels drets dels altres pobles.

Article 15

Qualsevol poble té el dret a beneficiar-se, equitativament, dels recursos naturals del nostre planeta i de l'univers, dels avenços tecnològics, del progrés científic i de l'equilibri ecològic, i de tots els altres factors que constitueixen el patrimoni comú de la humanitat.

Article 16

Qualsevol poble té el dret a la solidaritat, que comporta la mútua cooperació entre els pobles, el reconeixement explícit de les identitats que els distingeixen, l'aplicació dels principis d'equitat i de reciprocitat, els intercanvis de les riqueses naturals, dels avenços tecnològics i dels progressos econòmics i socials, i d'altres béns que són compartibles.

Article 17

Qualsevol poble té el dret a impedir la utilització de les riqueses naturals i dels avenços tecnològics per a finalitats que condicionen o posen en perill la salut i la seguretat d'altres pobles o que comprometen l'equilibri ecològic del medi ambient.

Article 18

Qualsevol poble té el dret a la legítima recuperació dels seus propis béns així com a una reparació adequada, si és espoliat, completament o parcialment, de les seves riqueses naturals o malmès en la seva sobirania o en l'equilibri del medi ambient que l'afecta.

Article 19

Qualsevol poble té el dret de recurs directe davant de les jurisdiccions internacionals. Els responsables d'aquestes jurisdiccions han de ser escollits democràticament per representants elegits de tots els pobles. Els seus àrbitres han de ser seleccionats i acordats per les parts en litigi.

TÍTOL IV. DELS DRETS DELS MEMBRES DELS POBLES

Article 20

Qualsevol persona que visqui o no al seu propi poble té el dret a exercir plenament els drets individuals reconeguts per les diverses declaracions, convencions i pactes internacionals, en la perspectiva i el context dels drets col·lectius enumerats en la present Declaració.

TÍTOL V. DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Article 21

Conformement a les normes del dret internacional, que s'han de completar amb els principis de la present Declaració, qualsevol poble que sigui privat, per la força o per la constricció, d'un dels seus drets col·lectius, té el dret a la resistència, si li cal, usant els mitjans necessaris per a la seva legítima defensa fins a l'obtenció del seu restabliment íntegre.

Article 22

Qualsevol poble, fins i tot el que sigui reconegut com a tal, en la mesura que sigui sotmès a polítiques de simple tutela o a altres formes de minorització, que es tradueixen sempre en formes de discriminació o de colonització, sota les seves diverses expressions, té el dret de posar en pràctica els mateixos mitjans i recursos assenyalats a l'article 21 per recuperar la seva sobirania i el ple exercici dels drets que pertanyen a tots els pobles sense distinció.

TÍTOL VI. CLÀUSULES FINALS

Articles 23

L'aplicació de la present Declaració implica la desaparició de totes les situacions i disposicions negatives o limitatives dels drets col·lectius dels pobles i la caducitat de totes les normes jurídiques estatals o internacionals que no els tinguin en compte o els agredeixin.

Article 24

Els signataris d'aquesta Declaració es comprometen a actuar per tal que siguin reconeguts tots els pobles i els drets col·lectius que els corresponen, per part dels organismes internacionals competents, i a actuar també perquè cada poble aconsegueixi en aquests organismes la seva pròpia representació. Els organismes així reestructurats tindran la incumbència de garantir el respecte als drets col·lectius dels pobles definits en la present Declaració i d'intervenir, mitjançant els tribunals democràtics de justícia que calgui instituir, per resoldre les violacions que puguin colpir-los.

Primera edició aprovada per la 2a Cimera de la CONSEU celebrada a Barcelona el 27 de maig de 1990.

Segona edició revisada aprovada per la 3a Cimera de la CONSEU celebrada a Barcelona el 22 de novembre de 1998.

Proclamada públicament a València el 24 d'abril de 1999.

**MANIFEST
ELECTORAL
DE L'ALIANÇA
LLIURE EUROPEA**

BARCELONA 2009

VISIÓ PER UNA EUROPA DELS POBLES. (NO A UNA EUROPA POPULISTA)

«Tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i drets. Són dotats de raó i de consciència, i han de comportar-se fraternalment els uns amb els altres.»

Article 1 de la Declaració Universal dels Drets Humans

«Tots els pobles tenen el dret a l'autodeterminació. En virtut d'aquest dret determinen lliurement el seu estatut polític i procuren també el seu desenvolupament econòmic, social i cultural.»

Article 1.1 del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics i del Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals de l'ONU

Introducció

L'Aliança Lliure Europea (ALE) està formada per partits de nacions, nacions sense estat i entitats territorials amb un gran sentiment d'identitat i que volen fer-se sentir amb veu pròpia a Europa. L'ALE uneix 40 partits progressistes i té representants en 17 estats membres de la Unió Europea (UE).

L'ALE és un partit europeista, però tenim una actitud crítica davant la manera com s'està administrant Europa actualment. Volem aconseguir una Europa més democràtica i descentralitzada que estigui més ben preparada per fer front als reptes que planteja la globalització. L'ALE aspira a assolir una Europa dels pobles. Tenim una visió d'una Europa harmoniosa constituïda per una diversitat de pobles que treballen junts amb esperit de cooperació.

Desitgem protegir la riquesa de la nostra diversitat i beneficiar-nos, al mateix temps, de les oportunitats que ens ofereix una UE més forta. L'instrument polític per aconseguir-ho és la subsidiarietat, la qual situa els mecanismes de presa de decisions més a prop del ciutadà.

Necessitem que les responsabilitats es distribueixin d'una manera més justa i més flexible en un marc de sobirania compartida i el camí per fer-ho és crear un sistema interconnectat en el qual tothom tingui veu i vot. Propugnem unes relacions de cooperació bilateral eficaces entre la UE i els estats i les altres institucions amb autogovern.

L'ALE porta els darrers 30 anys defensant els drets de les nacions sense estat, els pobles i les regions. Des que es van celebrar les primeres eleccions directes al Parlament Europeu, l'ALE defensa el dret a l'autodeterminació i el dret a parlar i protegir les llengües pròpies i històriques. La UE actualment té 27 estats membres i 23 llengües oficials. En les seves institucions ara també es poden utilitzar el català, el basc, el gallec, el gal·lès i el gaèlic escocès però no gaudeixen de plena oficialitat. La legitimitat democràtica fa imparabile la nostra causa. Però per realitzar plenament els nostres drets històrics i millorar el benestar social dels nostres ciutadans i les economies dels nostres països, necessitem una representació plena a Europa. Necessitem una Europa dels pobles.

En un món cada vegada més interdependent, la UE ha de concedir a les regions i les nacions el lloc que els correspon. En els últims anys, hem assistit a la creació dels estats independents de Montenegro (2006) i Kosovo (2008). Escòcia, Gal·les, Catalunya i el País Basc van, al seu torn, camí de l'autodeterminació nacional i de construir un espai de ple dret a la cúpula d'Europa. El repte al que ara ens enfrontem és aconseguir una participació encara més gran de tots els pobles i les nacions en el procés de presa de decisions a nivell europeu.

Aconseguir l'autogovern, a través de la descentralització, i el reconeixement de les identitats dels nostres pobles: aquesta és la síntesi natural de la nos-

tra lluita política. A l'ALE volem que les nacions sense estat, les regions i els estats petits treballin junts amb major eficiència per perfeccionar el procés democràtic de presa de decisions a Europa. Volem una Europa dels pobles. L'ALE rebutja una UE monolítica que substitueixi els estats tradicionals deixant el poder real en mans dels estats membres més grans.

El 2009, l'ALE centrarà la seva campanya en dos fronts. Els nostres representants s'han compromès a dur a terme polítiques progressistes. Ens esforçem per millorar les condicions socials i la qualitat de vida i per aconseguir una distribució més justa de la riquesa. També defensem el principi del desenvolupament sostenible, com a vehicle per millorar la qualitat de vida de les persones en un context d'un entorn net i d'independència energètica. La nostra ideologia vol construir un món millor per a les generacions actuals i futures.

Però donat l'actual estatus constitucional dels nostres països, ens manca el nivell de representació de què gaudeixen els estats membres a Europa. A causa d'això, correm el risc de quedar-nos enrere quan a Europa es prenen decisions vitals que afecten el nostre futur. Aquesta situació és contrària als principis democràtics i per això treballem per canviar-la. Per aquest motiu també actuem fora del nivell estatal, tant en l'àmbit nacional com regional, i lluitem per aconseguir que les nacions sense estat i els pobles d'Europa gaudeixin d'una representació adequada en tots els nivells de govern on es decideix el nostre futur. Exigim una Europa dels pobles.

L'ALE es compon dels següents partits:

- Ålands Framtid
- Bayernpartei
- Bloque Nacionalista Galego
- Chunta Aragonesista
- Die Friesen
- Enotna Llista
- Esquerra Republicana de Catalunya
- Eusko Alkartasuna

- Fryske Nasjonale Partij
- Libertà Emiliana – Nazione Emilia
- Lietuvos Lenku Liaudies Partija
- Liga Veneta Repubblica
- Ligue Savoisiene
- Mebyon Kernow
- Moravané
- Mouvement Région Savoie
- Omo Ilinden Pirin
- Partei der Deutschsprachigen Belgier
- Partido Andalucista
- Partit Occitan
- Partit Socialista de Mallorca i Menorca – Entesa Nacionalista
- Partito Sardo d’Azione
- Partitu di a Nazione Corsa
- Plaid Cymru – The Party of Wales
- Rainbow – Vínzhito
- Ruch Autonomii Slaska
- Scottish National Party
- Slovenska Skupnost
- Sociaal Liberale Partij
- Strana Regionov Slovenska
- Südtiroler Freiheit
- Union Démocratique Bretonne
- Union du Peuple Alsacien
- Unitat Catalana

Els nostres partits observadors són:

- Lista za Rijeku
- Megújult Magyarországi Roma Összefogás Párt
- Movimento per l’Indipendenza della Sicilia
- Pro Deutschsprachige Gemeinschaft
- Renouveau Valdôtain

- Südschleswigscher Wählerverband
- Wendische Volkspartei

«La llibertat mai és atorgada voluntàriament per l'opressor; ha de ser exigida per l'oprimit.»

Martin Luther King

Durant la legislatura 2004-2009, els nostres sis eurodiputats (d'origen escocès, gal·lès, basc, català, letó i transsilvà) han treballat durament al si del Parlament Europeu i, a través d'una aliança parlamentària amb Els Verds, hem establert una presència significativa en el Parlament. Durant l'última legislatura, els eurodiputats de l'ALE:

- Han obtingut el reconeixement del gal·lès, el català, el basc i el gallec com a llengües cooficials a la UE.
- Han advocat activament per la creació d'una única seu del Parlament Europeu.
- Han introduït l'autonomia fiscal regional a l'agenda europea (www.ta-xautonomy.org)
- Han exigint una acció europea més contundent pel que fa al canvi climàtic, posant les fonts d'energia renovables en el centre del futur energètic d'Europa, i han recolzat els objectius 20/20/20.
- Han donat suport a la protecció i el reconeixement en àmbit europeu dels productes típics nacionals i regionals.
- Han dut a terme una campanya per obtenir una distribució més justa dels fons estructurals de la UE per les nacions sense estat i les regions desavantajades.

La nostra prioritat és defensar els drets dels Pobles d'Europa a decidir el seu propi futur i viure en pau, en democràcia i en una societat plural.

TREBALLEM PER UNA EUROPA MILLOR: UNA EUROPA DELS POBLES

1. EUROPA INSTITUCIONAL

Apoderament de les nacions – Estats emergents

A la UE està sorgint una nova categoria d'entitat política: els estats emergents. Atès que els drets polítics i jurídics en la UE estan vinculats a la «estatalitat», les nacions històriques que coexisteixen en el marc dels estats membres actuals insulfen aires de canvi a favor del seu ple reconeixement. Algunes d'aquestes nacions intenten obtenir el reconeixement dels seus drets col·lectius mitjançant la creació del seu propi estat. La demanda d'una consulta democràtica i popular a Escòcia, Gal·les, el País Basc i Catalunya és un primer pas en aquesta direcció.

Els estats emergents tindran un nou paper en el marc europeu. La UE ha de fer-se càrrec d'aquest nou repte, com ja ho va fer amb l'última ampliació cap a l'Est i els Balcans. Aquest procés ha de completar-se amb tota normalitat, amb un esperit pacífic i democràtic.

La creació de nous estats no implica un major aïllament, sinó més oportunitats. Des d'un punt de vista democràtic i europeista, la nació amb estat aproxima els seus ciutadans a Europa i crea major transparència. Cal tenir en compte que la creació d'un nou estat reverteix en noves formes de cooperació amb l'estat del que ha emergit.

La UE ha de crear les bases polítiques i legislatives adequades que permetin l'ampliació interna, fet que significa adaptar el model europeu a la societat estratificada on vivim. Basant-nos en el principi de l'autodeterminació, a la ALE donem suport a la voluntat d'aquelles nacions que estan preparades per assumir totes les responsabilitats pròpies d'un estat a Europa, així com les que lluiten per tal que l'autonomia progressi a Europa.

S'ha de promoure una aliança al si del Parlament Europeu entre les nacions sense estat, els estats emergents i els estats membres més petits, coordinant les seves estratègies. L'ALE no aprova una Europa centralitzada dirigida pels estats membres més grans. Per restablir l'equilibri democràtic dels poders, els estats petits, les regions i les nacions sense estat han de col·laborar estretament partint dels principis de solidaritat i complementarietat.

És urgent reformar la Unió Europea

Si la subsidiarietat és veritablement un principi operatiu a la UE, llavors ha de ser operatiu a tots els nivells, amb efecte directe. Això significa que l'associació democràtica entre diferents nivells de govern (UE, estats membres i aquelles entitats que estiguin dotades constitucionalment d'autogovern) ha de quedar garantida pels tractats de la UE. Així mateix, significa que ha d'existir el dret de totes les comunitats, pobles i països d'Europa a gaudir d'una participació efectiva a les institucions europees.

Precisament, en relació a l'aplicació del principi de subsidiarietat, l'ALE considera cabdal que els parlaments nacionals i regionals participin en el procés de presa de decisions en àmbit europeu, mitjançant l'anàlisi minuciosa de la legislació comunitària i de l'actuació dels estats membres al si del Consell.

És essencial reformar les institucions de la UE —inclos el Parlament— per aconseguir una presa de decisions més oberta i transparent. El Comitè de les Regions ha de ser reformat i reforçat per convertir-se en un Senat de

les Regions. L'ALE vol aconseguir la democratització d'Europa, potenciant la participació dels ciutadans a través de l'elecció directa del President de la Comissió. La consulta als parlaments locals, regionals i nacionals prèvia a l'adopció de normatives i lleis europees (especialment quan afecten a regions amb minories o amb llengües menys parlades) s'ha de realitzar a l'inici del procés de redacció de les lleis. Després d'aprovar una llei, s'han de prendre mesures per fomentar el seu coneixement i acceptació per part dels habitants, les empreses i els organismes que operen a les regions europees. Prosseguir amb el procés d'ampliació de la UE no és desitjable ni convenient si no es realitzen abans les reformes necessàries.

Caldria realitzar una avaluació del sistema europeu d'adjudicació de contractes públics. Hi ha moltes crítiques sobre la burocràcia que aquests processos comporten, el grau de complexitat dels procediments, el temps que consumeixen i l'efecte que tot això provoca al final en els preus.

Cap a una Europa social

S'ha de reforçar el model social europeu com a element fonamental el model europeu de societat basat en la solidaritat: plena ocupació de qualitat amb igualtat entre sexes en un entorn de treball segur i saludable, amb accés a serveis universals al servei d'interès general. La UE necessita renovar la seva Agenda Social amb accions i instruments reals per eradicar totes les formes de discriminació. Bons exemples d'això són les directives sobre l'assistència sanitària transfronterera, una directiva sobre treball, una directiva sobre serveis socials d'interès general i iniciatives transfrontereres sobre qüestions relatives a la comunitat romaní.

Ara més que mai, amb la crisi mundial dels mercats de capitals, és fonamental que Europa protegeixi als seus ciutadans, incrementant les polítiques socials bàsiques i fent que la regulació (en aquells sectors on és necessària) no sigui percebuda com quelcom negatiu, com per desgràcia sovint passa amb els dictàmens de la Comissió Europea. La gent pateix a causa de l'augment dels preus al consum, el preu dels carburants i combustible i els problemes al mercat immobiliari; la crisi del crèdit està incremen-

tant la distància entre els que disposen de recursos econòmics i els qui han de viure al dia. El Banc Central Europeu (BCE) ha de disposar d'instruments de control central i d'un pressupost d'intervenció central amb els que prevenir i resoldre les situacions de crisi monetària.

Adoptant mesures que afavoreixen la igualtat s'ha de promoure l'obertura dels mercats laborals a les dones. Els serveis públics han de ser més accessibles, especialment per a les persones amb menys recursos. L'augment del preu de l'aigua —que en algunes ocasions ha arribat al 300% i que, per estrany que pugui semblar, en alguns casos s'ha degut a la privatització— és inacceptable. L'accés a l'aigua neta a un preu assequible és un dret de tots. La UE ha d'exigir més garanties en l'àmbit internacional: en lloc de tolerar el fonamentalisme de mercat, cal exercir més control sobre el frau i la inestabilitat dels mercats financers.

S'han d'acordar a escala comunitària una sèrie d'objectius vinculants, tant en termes quantitius com qualitius. S'ha de posar en pràctica un Pacte d'Estabilitat Social Europeu per tal d'assolir la plena ocupació, salaris justos, el benestar social, la igualtat social, la igualtat entre sexes, la diversitat cultural i la sostenibilitat ecològica.

2. DIVERSITAT I IGUALTAT DE DRETS LINGÜÍSTICS

Respecte i diversitat cultural

Segons la UNESCO, a finals d'aquest segle una bona part de les 6.000 llengües que existeixen al món estaran en perill i podrien desaparèixer. Per tant, la UE ha de reconèixer i posar en pràctica el seu eslògan «unitat en la diversitat», respectant la realitat dels seus diferents pobles i, en particular, de les nacions i regions sense estat que tenen una llengua, una història i unes característiques socials i econòmiques pròpies. La UE necessita superar la mentalitat tecnòcrata i centralista que encara predomina en les pràctiques dels estats.

Únicament quan s'obtingui el reconeixement de totes les llengües a la UE, s'aconseguirà una representació fidel de la diversitat lingüística i s'assolirà la «democràcia lingüística». Les nacions sense estat i les regions han de tenir els mateixos drets a utilitzar les seves llengües que les llengües oficials dels estats. D'aquesta manera es garantirà que a les seves llengües no se'ls pugui seguir negant els mateixos drets que les llengües oficials de la UE. Les polítiques de la UE també han de fomentar la diversitat cultural a la televisió, els mitjans de comunicació, la indústria cinematogràfica, Internet, l'educació i la ràdio de les nacions sense estat i les regions minoritàries. Les llengües minoritàries han de poder accedir en condicions d'igualtat a programes com la formació continuada.

«Totes les llengües són lliures i iguals en dignitat i drets. Les llengües nacionals minoritàries, les llengües menys difoses, les llengües de les minories històriques i les llengües regionals majoritàries... totes tenen els mateixos drets que les llengües estatals»

L'ALE demana una *Declaració de Drets Lingüístics* de les Nacions Unides que segueixi el patró de la *Declaració Universal dels Drets Humans* de 1948.

El dret de petició i el dret de fer preguntes en la nostra pròpia llengua materna enforteixen la democràcia i són un element important de la transparència del poder.

Ens plauen els avenços realitzats per aconseguir que el català, el basc, el gallec i el gal·lès tinguin estatut de llengües cooficials a la UE. Amb aquest precedent, volem aconseguir que obtinguin el ple reconeixement com a llengües oficials ja que són llengües europees històriques, utilitzades diàriament per milions de persones de totes les condicions socials i professionals, tant a l'esfera privada com pública. És hora que les oportunitats, els drets i els privilegis dels que gaudeixen idiomes com l'alemany, l'anglès, el suec o el maltès se'ls concedeixin a aquelles llengües que actualment tenen estatut de cooficialitat.

«Advoquem amb la mateixa convicció per la conservació de l'ecodiversitat que per la conservació de la pluralitat, la diversitat i la riquesa de les llengües. Una llengua és el mitjà cultural amb el que es construeix la realitat, i no un mer instrument amb el que transmetre informació. En el camp de la cultura, base de la humanitat, l'extinció d'una llengua equival a l'extinció d'un element de la biodiversitat en el terreny biològic»

Bernat Joan i Marí

L'ALE promou una educació multilingüe amb programes que recolzin la multiculturalitat, la presència de les llengües minoritàries en l'educació superior i els intercanvis professionals i d'estudiants en el marc de les llengües minoritàries.

S'ha d'emprendre una avaluació dels programes de formació continuada en la qual s'inclouin les implicacions que aquests programes tenen en les

llengües menys parlades (LMP). La reintroducció de subvencions previstes per a les llengües minoritàries és essencial perquè les LMP rebin un tractament igualitari.

«La Unió Europea està al servei de les persones i les comunitats, no a l'inrevés!»

Nelly Maes

3. ENERGIA PER A EUROPA

Sostenibilitat: medi ambient i energia

La sostenibilitat és un element essencial de la nostra estratègia política, tant en el pla cultural i lingüístic com en l'ambiental. Volem desenvolupar comunitats sostenibles en una Europa sostenible.

La lluita contra el canvi climàtic s'ha convertit en un exemple concret de lideratge europeu. A la Cimera sobre el Clima de les Nacions Unides que tindrà lloc al novembre de 2009 a Copenhaguen, Europa haurà de demostrar la seva voluntat de mantenir aquest lideratge. La Comissió Europea ha de fomentar la competitivitat en el sector de la innovació, la recerca i el desenvolupament en el sector de les energies renovables. Una Europa amb visió de futur no pot permetre que la recessió econòmica i les crisis monetàries i financeres releguin el canvi climàtic a un segon pla.

Pel que fa a l'energia nuclear, l'ALE pren una clara posició antinuclear i desitja posar fi progressivament a l'ús de l'energia nuclear a Europa. El foment de l'eficiència i la independència energètica i d'un ús més gran de les energies renovables ha de ser la pedra angular de la política de la política comunitària en matèria d'energia. No a Euratom, sí a Eurenw. L'ALE exigeix la redacció d'un tractat europeu sobre les energies renovables.

Cal que la UE inverteixi en les zones costaneres i deltaïques que es veuran molt afectades a causa del canvi climàtic i l'augment del nivell del mar, així com en les zones de muntanya i altres zones fràgils des del punt de vista mediambiental que també pateixen a causa d'aquest canvi.

Europa segueix liderant l'aplicació del Protocol de Kyoto i el procés de Bali, mentre que els EUA (el major emissor de CO₂) tant sols l'ha signat recentment. Tot i això, encara queda molt a fer. La reducció de la petjada ecològica a Europa de 4,8 hectàrees per persona a menys de 1,8 hectàrees per persona és essencial si no volem fer perillar encara més l'ecosistema mundial. La UE ha de liderar el camí cap al consum sostenible.

Economia: habitatge, transport i turisme

La UE pot fer més en matèria d'habitatge, fent un millor ús dels fons estructurals. No només hem de encarregar-nos dels problemes socials vinculats al sector de l'habitatge en les franges socials amb salaris menors, sinó que també hem de promoure activament l'adopció de mesures d'aïllament, estalvi d'energia i habitatge passiu. A més, hem de tenir en compte el paper que la UE pot exercir per ajudar a altres nivells de govern a millorar la disponibilitat d'habitatge social i oferir opcions d'habitatge més assequible als més necessitats.

Donem suport a l'objectiu de la plena ocupació per a tots els ciutadans, amb especial atenció al desenvolupament regional i la reconversió de les velles indústries. Hauríem d'oferir sistemes educatius i d'oportunitats de formació específics per a grups infrarepresentats, com les persones amb menys recursos o els discapacitats, amb la finalitat de millorar les seves possibilitats d'accés al mercat laboral i promoure la seva mobilitat social. El sector de l'ocupació social es pot desenvolupar encara més per crear llocs de treball útils i molt necessaris per la nostra societat.

Mobilitat

S'ha de millorar la mobilitat dins de l'UE mitjançant la creació de xarxes transeuropees. L'ALE propugna una transferència modal cap a mitjans de transport més sostenibles, amb els costos sufragats segons el principi de «qui contamina paga». El sector turístic, que té una gran rellevància econòmica, s'ha d'orientar cap al turisme sostenible.

Som el què mengem

Ens oposem al cultiu d'Organismes Genèticament Modificats (OGM) amb finalitat comercials per a la producció d'aliments. Advoquem per la creació d'una legislació més estricta en l'etiquetatge i traçabilitat de les importacions. A curt termini, la UE ha de reconèixer i desenvolupar regions i zones lliures d'OGM. La gran majoria de la població europea rebutja els OGM. Per tant, no només es tracta d'una qüestió de salut alimentària, sinó també del dret democràtic de triar què es menja i de situar els drets de les persones per sobre del benefici econòmic.

L'estómac d'Europa: aliments, agricultura i pesca

Reconeixem el paper cabdal que ha de dur a terme la UE en el foment del desenvolupament rural sostenible i de les comunitats rurals viables. La producció d'aliments, l'agricultura i la pesca són sectors vitals i mereixen continuar rebent el suport de la UE.

La Política Agrícola Comuna (PAC) necessita una reforma, per la qual cosa acollim favorablement la revisió que actualment està en curs. És fonamental que les ajudes econòmiques comunitàries estiguin a disposició dels petits agricultors, les explotacions agrícoles familiars i les comunitats de pescadors, per tal de garantir-los un futur viable. L'agricultura, la pesca i la ramaderia sostenibles podrien prosperar i contribuir molt a contrarestar els reptes actuals que amenacen la qualitat, la seguretat i les reserves d'aliments. L'ALE demana a la UE centrar-se més en el benestar dels animals en les seves polítiques.

La producció de biocombustibles no ha de competir amb la cadena de producció d'aliments. La nostra principal prioritat és proveir d'aliments de qualitat a tots els ciutadans.

El desenvolupament de les zones rurals i el turisme han de ser compatibles. L'ALE promou l'ús de productes de qualitat, aliments d'origen regional i lo-

cal i el concepte de *slow food* com una de les solucions pel *food miles*. Cal adoptar normes més rigoroses per a protegir als consumidors, sense perjudicar la producció d'aliments tradicionals, regionals i locals.

El coneixement, la recerca i la innovació són el futur d'Europa

La innovació en els sectors de l'agricultura, l'energia i els transports ha de ser la força motriu que impulsa a Europa cap a un futur més sostenible. La innovació és essencial per revifar el mercat laboral i permetre que Europa pugui fer front al repte mundial que representa el declivi o la deslocalització de les indústries. Els nous sectors i les noves tecnologies poden aplanar el camí del futur d'Europa, sempre que també siguin la força motriu utilitzada per convertir Europa en un continent més social, sostenible i econòmicament autosuficient. Propugnem un desenvolupament sostenible des del punt de vista econòmic i ecològic, en línia amb els nostres recursos i amb les necessitats de les nostres comunitats.

4. EUROPA AL MÓN

Política exterior i de seguretat comuna

L'objectiu de la política exterior i de seguretat ha de ser la prevenció dels conflictes i el desenvolupament comunitari. Assolir una pau duradora a l'Orient Mitjà i altres zones en conflicte mitjançant les negociacions és un requisit imprescindible per a la pau i l'estabilitat mundial. L'eradicació del terrorisme no ha de posar en perill el respecte dels drets humans. Així mateix, és essencial fer un tractat sobre l'exportació d'armes i establir un codi de conducta vinculant sobre el comerç d'armes. També donem suport a les activitats de la UE orientades a acabar amb l'ús d'armes químiques i biològiques, així com de bombes de dispersió i altres armes de destrucció massiva. L'ALE recolza una Europa lliure d'energia nuclear.

L'ALE exigeix a la UE i als seus estats membres que reconeixin, estimulin i respectin totes les regions i nacions desmilitaritzades i neutrals, que estiguin convençudes i tinguin la determinació de romandre com a tals, en un món immers en incerteses i constants canvis.

Migració

Reconeixem la inestimable contribució que les migracions han fet a Europa durant molts anys en termes socials, culturals i econòmics i pensem que aquestes importants aportacions continuaran en el futur. Creiem que la migració és un procés natural a la vida de l'ésser humà i reverteix en el nostre propi interès que la UE gestioni les migracions amb la màxima eficiència i eficàcia possible.

Així mateix, reconeixem els molts beneficis potencials comuns que deriven d'una major cooperació en matèria d'asil i immigració en l'àmbit europeu,

així com el paper important que Europa pot tenir per afavorir la integració dels nous migrants, incloses en la llengua pròpia de les nacions sense estat. Considerem també que tenim l'obligació de sostenir i defensar el dret de les persones a cercar asil i de prosseguir amb la noble tradició europea d'oferir refugi als perseguits.

Solidaritat amb els països en vies de desenvolupament

Donat que més 1.200 milions de persones sobreviuen en el món amb menys d'1 euro al dia, propugnem la consecució dels vuit Objectius del Mil·lenni de les Nacions Unides i el compliment dels compromisos de Johannesburg. Per aconseguir pau i justícia, cal lluitar contra la pobresa i la fam, oferir accés universal a l'educació primària i a l'assistència sanitària, amb especial atenció a la lluita contra la SIDA, reconèixer els drets de la dona, adoptar polítiques a favor de la igualtat dels sexes, i promoure la creació de partenariats globals.

L'ALE recolza una visió més justa de la cooperació exterior i de les polítiques de comerç per tal de capacitar els països en vies de desenvolupament, alhora que defensa mesures per contrarestar el tràfic d'éssers humans i gestionar els desafiaments i les oportunitats que planteja la migració. En el context de la política d'exteriors europea, també advoquem per una major implicació d'Europa en les operacions de pau i en la prevenció de conflictes. És essencial crear una força de manteniment de la pau en el marc de la UE per aconseguir una pau sostenible d'àmbit mundial. L'ALE defensa un programa d'inversions per a l'Àfrica amb l'objectiu de fer un ús eficient de l'energia solar, de manera que aquests països depenguin menys dels productors de petroli.

Per no repetir els errors de les anteriors formes d'ajuda al desenvolupament, cal reforçar la coherència de la diversitat d'accions dutes a terme pels diferents actors que gestionen l'ajuda al desenvolupament (UE, estats, ONG, etc.). És fonamental establir una relació estreta i crear sinergies entre el desenvolupament i la seguretat, el desenvolupament i la migració, el desenvolupament i la protecció del medi ambient i la integració entre el comerç i el desenvolupament. Aquest fet ha de ser totalment compatible en el que

respecta als drets humans, de forma eficient i transparent i creant sinergies entre el Nord i el Sud.

Els programes de desenvolupament han de respectar les arrels culturals de la població, així com els governs dels països en vies de desenvolupament han de respectar els drets humans. L'aplicació de les lleis humanitàries és la pedra angular en què es fonamenta un món just i equitatiu. Ens oposem amb fermesa a l'incompliment del respecte dels drets humans en les potències econòmiques emergents, com la Xina.

NOU PROPOSTES PER UE2009

El teu vot ens permetrà seguir advocant per les següents reivindicacions al Parlament Europeu:

1. Un codi de conducta vinculant sobre l'exportació d'armes i un tractat sobre armes.
2. Més recursos econòmics per a la protecció de les costes, les zones de muntanya i altres àrees fràgils d'Europa.
3. Reforma radical i democratització de les institucions de la UE.
4. Legislació sobre els drets de les llengües minoritàries a la UE que inclogui el sector privat.
5. Legislació europea per fomentar l'aprovisionament local d'aliments.
6. Substitució de l'Euratom per l'Eurenew.
7. Multiplicar per 10 els intercanvis universitaris intraeuropeus (del 2% al 20% d'estudiants Erasmus).
8. Més inversions en innovació, recerca i desenvolupament per a complir amb els objectius estratègics de Lisboa.
9. Decisions conjuntes per regions en matèria de distribució dels fons estructurals.

ALTRES REIVINDICACIONS DE L'ALE

- Més inversions en fonts d'energia renovable.
- Una legislació que impedeixi l'explotació dels treballadors.
- Fons europeus per contrarestar la pobresa i la manca d'habitatge.
- Increment de l'ajuda al desenvolupament.
- Mesures per lluitar contra el tràfic d'éssers humans.
- Creació d'una força comunitària de manteniment de la pau.
- Creació d'una Agència Europea de Donants d'Òrgans per a coordinar la donació d'òrgans.
- Creació d'un programa de foment d'intercanvis culturals, educatius i professionals entre parlants de llengües minoritàries.
- Abolició de la necessitat de disposar de dues seus per al Parlament Europeu.
- Ràpida integració dels migrants mitjançant l'ús de l'idioma regional i la millora de la seva situació laboral, per impedir l'explotació i la discriminació.
- Reducció de l'impacte del trànsit en zones fràgils ecològicament.
- Facilitació de les condicions de navegació a Internet (amb el pla d'intervecció europea en les tarifes de telefonia mòbil).
- Foment de la creació de campanyes sobre salut i alimentació en els centres escolars i universitats de la UE (amb un pla de consum de fruita gratuïta a les escoles).
- Creació d'entitats territorials comunitàries a les regions frontereres.
- Ampliació de les infraestructures de transport transfrontereres.
- Creació de programes europeus per contrarestar el despoblament de les zones rurals i per promoure les inversions en aquestes zones i el seu desenvolupament progressiu.

Text aprovat per l'Assemblea General de l'Aliança Lliure Europea reunida a Barcelona el 27 de març de 2009.

